

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанията

(Обн., ДВ, бр. 30 от 1969 г.; изм., бр. 34 от 1974 г., бр. 84 от 1977 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 28 от 1982 г., бр. 27 и 89 от 1986 г., бр. 26 от 1988 г., бр. 21 от 1990 г., бр. 109 от 1993 г., бр. 50 от 1995 г., бр. 12 и 13 от 1997 г., бр. 73 и 153 от 1998 г. и бр. 49 от 2000 г.)

§ 1. В чл. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думата “присъди” се добавя “и на мярката за неотклонение “задържане под стража”.
2. Алинея 3 се отменя.

§ 2. В чл. 2 ал. 1 се изменя така:

“(1) Изпълнението на наказанията е насочено към осъществяване на целите, предвидени в Наказателния кодекс.”

§ 3. В чл. 8 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите “в затвори и поправителни домове за непълнолетни” се заменят с “чрез настаняване на осъдените в определени места за лишаване от свобода и подлагането им на поправително въздействие”.

2. Алинея 2 се изменя така:

“(2) Поправителното въздействие се осъществява чрез:

1. осигуряване на условия за поддържане на физическото и психическото здраве и за уважаване на човешкото достойнство на осъдените;
2. реализиране на включените в съдържанието на наказанието лишения и ограничения;
3. ограничаване на отрицателните последици от действието на присъдата и вредното влияние на средата на осъдените;
4. организиране на трудови, възпитателни, образователни, спортни и други дейности.”

§ 4. Създава се чл. 8а:

“Чл. 8а. (1) Местата за изпълнение на наказанието лишаване от свобода са затвори и поправителни домове.

(2) Към затворите могат да се създават затворнически общежития от закрит, преходен и открит тип, а към поправителните домове – затворнически общежития от преходен тип.

(3) В затворите, поправителните домове и затворническите общежития поправителното въздействие се осъществява диференцирано по отношение на настанените в тях отделни категории осъдени.”

§ 5. В чл. 9 думите “Затворите, поправителните домове и трудово-поправителните общежития към тях” се заменят с “Местата за лишаване от свобода” .

§ 6. Член 10 се изменя така:

“Чл. 10. (1) В затворите, поправителните домове и затворническите общежития се настаняват осъдени на лишаване от свобода с влязла в сила присъда.

(2) Следствените арести са места за лишаване от свобода за настаняване на обвиняеми и подсъдими с мярка за неотклонение “задържане под стража”.

(3) Лицата по ал. 2 могат да се настаняват в затворите, поправителните домове и затворническите общежития от закрит тип по реда, предвиден в този закон.”

§ 7. В чл. 12 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 след думите “трудова-поправителни общежития” се добавя “от закрит тип”.

2. Създава се ал. 3:

“(3) Осъдените нерецидивисти извън категориите по чл. 12а, ал. 1 и 3 се настаняват в затвори и затворнически общежития от закрит тип.”

§ 8. В чл. 12а се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите “три години” и “до пет години” се заменят съответно с “пет години” и “осъдените”.

2. Алинея 2 се отменя.

3. Алинея 3 се изменя така:

“(3) В затворническите общежития от преходен тип могат да се настаняват осъдени с добро поведение, изтърпели най-малко шест месеца от наложеното наказание в затвор или затворническо общежитие от закрит тип и остатък от наказанието не по-голям от пет години.”

3. Алинея 4 се изменя така:

“(4) Условията и редът за настаняване в общежитията от преходен тип и за изтърпяване на наказанието в тях се определят с наредба на министъра на правосъдието. Със същата наредба прилагането на ал. 1 може да се изключи по отношение на отделни категории осъдени.”

5. Алинея 5 се отменя.

§ 9. В чл. 15, ал. 4 думите “чл. 12а, ал. 3” се заменят с “чл. 12а, ал. 4”.

§ 10. В чл. 17 се правят следните изменения:

1. В ал. 2 думите “отрядните началници” се заменят с “инспекторите по социална дейност и възпитателна работа”, а думите “техния отряд” - с “тяхната група”.

2. Алинея 5 се изменя така:

“(5) Комисиите вземат решения относно:

1. изменянето на режима за изпълнение на наказанието в по-лек или по-тежък в границите на определения от съда първоначален режим;

2. предложения до съда за промяна в по-тежък на първоначално определения режим за изпълнение на наказанието;
3. предложения до съда за предсрочно и условно предсрочно освобождаване;
4. преместване на лишени от свобода по реда на чл. 12а, ал. 3 и 6;
5. настаняване на осъдени на доживотен затвор в общи помещения с останалите лишени от свобода при условията и по реда на чл. 127б, ал. 4.”

§ 11. Създава се чл. 17а:

“Чл. 17а. (1) Предложенията до комисиите по чл. 17 се мотивират въз основа на оценка на риска, който лишените от свобода представляват за себе си, за останалите лишени от свобода, за служителите и за обществото.

(2) Правилата за оценка на риска се изготвят от Научно-методическия съвет по затворно дело и се утвърждават от министъра на правосъдието.”

§ 12. Член 18 се изменя така:

“Чл. 18. (1) Лишените от свобода се разпределят по групи, които се ръководят от инспектори по социална дейност и възпитателна работа.

(2) За инспектори по социална дейност и възпитателна работа се назначават лица с висше педагогическо или друго подходящо висше образование.”

§ 13. В чл. 19 ал. 3 се отменя.

§ 14. Създават се чл. 19а и 19б:

“Чл. 19а. (1) Прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода се осъществяват от Главна дирекция “Изпълнение на наказанията”.

(2) Главна дирекция “Изпълнение на наказанията” е част от специализираната администрация на Министерството на правосъдието.

(3) Затворите, поправителните домове и следствените арести са териториални служби на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията”.

Чл. 19б. Министърът на правосъдието определя:

1. структурата и щата на главната дирекция, местата за лишаване от свобода, наименованията на длъжностите на държавните служители - офицери, сержанти и граждански лица, както и на лицата, работещи по трудово правоотношение;
2. пределните звания за длъжност;
3. допълнителните възнаграждения за специфични условия на труд и добавките за работа в местата за лишаване от свобода.”

§ 15. Член 20 се изменя така:

“Чл. 20. (1) Личният състав на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията” и на местата за лишаване от свобода се състои от:

1. държавни служители, които могат да бъдат офицери, сержанти или граждански лица;
2. лица, работещи по трудово правоотношение.

(2) За офицери и сержанти по ал. 1 се назначават служители, които пряко и непосредствено осъществяват охранителна дейност.

(3) Званията на офицерите и сержантите се присвояват съгласно Закона за Министерството на вътрешните работи, както следва:

1. за офицерите - от министъра на вътрешните работи;
2. за сержантите - от упълномощено от министъра на правосъдието лице.

(4) За личния състав по ал. 1, т. 1 се прилагат разпоредбите на част трета, глави от двадесет и първа до двадесет и шеста от Закона за Министерството на вътрешните работи, доколкото в този закон не е установено друго.

(5) Правата и задълженията на лицата, работещи по трудово правоотношение, се уреждат при условията и по реда на Кодекса на труда и на този закон.”

§ 16. В чл. 20а се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 1:

“(1) Заплатите за длъжност, за звание и за ранг на държавните служители се определят от Министерския съвет.”

2. Досегашната ал. 1 става ал. 2, като думите “Служителите от гражданската администрация” се заменят с “Лицата, работещи по трудово правоотношение”.

3. Досегашните ал. 2 и 3 стават съответно ал. 3 и 4.

4. Досегашната ал. 4 става ал. 5, като думите “служителите от гражданската администрация” се заменят с “лицата, работещи по трудово правоотношение”.

§ 17. В чл. 20б думите “служителите от гражданската администрация” се заменят с “лицата, работещи по трудово правоотношение”, след думите “се изплащат” се добавя “ежемесечно”, а след думите “порционни пари и” се добавя “ежегодно”.

§ 18. Член 20в се отменя.

§ 19. В чл. 20г, ал. 1 думите “Служителите от гражданската администрация” се заменят с “Лицата, работещи по трудово правоотношение”.

§ 20. В чл. 20д, ал. 1 думите “Служителите от гражданската администрация” се заменят с “Лицата, работещи по трудово правоотношение”.

§ 21. Създават се чл. 20е, 20ж, 20з и 20и:

“Чл. 20е. (1) За служители се назначават лица с висока нравственост, професионална компетентност, физическа и психологическа пригодност за работа в местата за лишаване от свобода.

(2) На новоназначените служители се възлагат служебни задачи след успешно положен изпит по теоретична, физическа и специална подготовка.

Чл. 20ж. (1) Психологическата пригодност на служителите по чл. 20, ал. 1, т. 1 се установява в Психологическата лаборатория към Главна дирекция “Изпълнение на наказанията”.

(2) Психологическата лаборатория е специализирано експертно звено за подбор, реподбор и тестване на служителите.

Чл. 20з. Офицерите и сержантите от Главна дирекция “Изпълнение на наказанията” и от местата за лишаване от свобода носят униформено облекло на националната полиция с отличителни знаци, определени от министъра на правосъдието.

Чл. 20и. Държавните служители – граждански лица, и лицата, работещи по трудово правоотношение, не могат да осъществяват политическа дейност или да изразяват политически възгледи по месторабота.”

§ 22. В чл. 21 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

“(2) Научно-методическият съвет по затворно дело се състои от щатни служители и пленарен състав, който се определя от министъра на правосъдието.”

2. Досегашните ал. 2 и 3 стават съответно ал. 3 и 4, като в ал. 2 думите “В Научно-методическия съвет по затворно дело” се заменят с “В пленарния състав”.

3. Досегашната ал. 4 се отменя.

§ 23. В чл. 22 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

“(1) Медицинската помощ на лицата, лишени от свобода, се оказва от лечебните заведения по чл. 5, ал. 1 от Закона за лечебните заведения към Министерството на правосъдието.”

2. В ал. 2 думите “Правилника за режима и изискванията за изолация и охрана” се заменят с “изискванията за режима, изолацията и охраната”.

§ 24. Създава се чл. 22а:

“Чл. 22а. (1) В местата за лишаване от свобода се използват технически и други средства за охрана и контрол за предотвратяване на бягства, други престъпления и нарушения.

(2) Лишените от свобода се предупреждават за възможността да бъдат използвани охранителни и технически средства, опасни за живота и здравето им.”

§ 25. Създава се глава първа “А”:

“Глава първа “А”

Приемане в затворите и поправителните домове

Чл. 22б. (1) Новопостъпилите лишени от свобода се настаняват в приемни отделения, където престояват от 14 денонощия до един месец.

(2) В приемното отделение рецидивистите се настаняват отделно от останалите осъдени.

Чл. 22в. (1) В двудневен срок от постъпването на лишения от свобода се съставя лично досие и се уведомява военноотчетната служба.

(2) За лишените от свобода, които не са български граждани, се уведомява незабавно Министерството на външните работи.

Чл. 22г. (1) На лишените от свобода се осигурява възможност да уведомят близките си за постъпването в затвора или в поправителния дом.

(2) Ако поради психическото си състояние осъденият не е способен да уведоми близките си, това се извършва от администрацията.

Чл. 22д. (1) Иззетите вещи на лишения от свобода при постъпването се изпращат с негово съгласие и за негова сметка на близките или се приемат за съхранение в затвора или в поправителния дом.

(2) Паричните суми се внасят в посочена от лишения от свобода банка на негово име или с негово съгласие се изпращат на близките му.

(3) В касата на затвора или поправителния дом се приемат за съхраняване суми за задоволяване на лични нужди на лишените от свобода до размера на една минимална работна заплата, установена за страната.

Чл. 22е. По време на престоя в приемното отделение администрацията насочва и съдейства на лишения от свобода за решаване на лични проблеми, свързани с опазването и съхраняването на имуществото, трудови, семейни и други въпроси, възникнали по повод привеждането на присъдата в изпълнение. По преценка на началника на затвора или на поправителния дом може да бъде разрешено свиждане.

Чл. 22ж. Лишените от свобода в приемното отделение се подлагат на санитарно-хигиенен контрол, медицински преглед и психологическо изследване.

Чл. 22з.(1) Новопостъпилите лишени от свобода се поставят на определения от съда режим при приемането им от администрацията на затвора или поправителния дом, а тези които са постъпили като обвиняеми и подсъдими – веднага след получаването на влязлата в сила присъда.

(2) Когато не е определен първоначален режим, администрацията уведомява незабавно съответния съд и поставя лишения от свобода на общ режим, а ако е определено наказание доживотен затвор или доживотен затвор без замяна – на усилено строг режим.

Чл. 22и. (1) Ако се получи присъда или определение, с което е определен по-тежък режим от този, на който лишеният от свобода се намира в момента, той се поставя веднага на тежкия режим.

(2) Когато лишеният от свобода вече е бил на такъв или по-тежък режим, разпоредбата на ал. 1 се прилага само ако престъплението, за което е определен по-тежкия режим, е извършено по време на изтърпяване на наказанието.”

§ 26. В чл. 24 ал. 2 се отменя.

§ 27. В чл. 25 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите “определена част, но не по-малко от 20 % от възнаграждението, полагащо се съобразно установените в страната системи на заплащане на труда” се заменят с “30 % от заработеното възнаграждение.”

2. Алинея 2 се отменя.

§ 28. В чл. 30 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

“(1) Здравното осигуряване на лишените от свобода е за сметка на републиканския бюджет, като здравноосигурителните вноски се превеждат чрез Министерството на правосъдието.”

2. Създава се нова ал. 2:

“(2) Лишените от свобода имат право на лечение, заплатено от Националната здравноосигурителна каса, съобразно предвидения пакет медицинска помощ в чл. 45 от Закона за здравното осигуряване и Националния рамков договор.”

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3 и се изменя така:

“(3) Лишените от свобода могат да получават лекарства отвън по предписание на лекар от лечебното заведение в местата за лишаване от свобода. За страдащите от психически разстройства се полагат особени грижи.”

4. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

§ 29. В чл. 33 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава буква “д”:

“д) да ползват за своя сметка монетен телефонен пост за селищно и междуселищно избиране по ред, установен от главния директор.”

2. В ал. 4 думата “ДСК” се заменя с “посочена от тях банка”.

§ 30. Член 34 се изменя така:

“Чл. 34. (1) Лишените от свобода имат право да получават и да четат вестници, списания и книги и да изучават чужди езици. Те могат да слушат предавания на радиото и да гледат телевизия по ред, установен от ръководителя на съответното място за лишаване от свобода.

(2) Лишените от свобода имат право да пишат и да изпращат за публикуване свои статии и материали.

(3) Лишените от свобода могат да се срещат с журналисти с разрешение на главния директор на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията”. Те могат да бъдат фотографирани, филмирани или записвани само с тяхно съгласие.”

§ 31. В чл. 39 се правят следните изменения:

1. Алинеи 1 и 2 се отменят.

2. В ал. 3 думите “народна просвета” се заменят с “образование и наука”, а думата “народен” се заличава.

§ 32. В чл. 40 се правят следните изменения и допълнения:

1. В буква “а” думите “забранени от администрацията предмети” се заменят с “предмети, които не са разрешени”.

2. Създават се букви “д”, “е”, “ж” и “з”:

“д) да получават и притежават печатни и други материали с порнографско съдържание или проповядващи национална, етническа, расова или религиозна омраза;

е) да провеждат стачки, митинги и групови протести;

ж) да провеждат събрания или да създават сдружения, които не са разрешени от администрацията;

з) да се придвижват безконтролно във и извън района на местата за лишаване от свобода, освен в случаите, предвидени в този закон.”

§ 33. Създава се чл. 40а:

“Чл. 40а. (1) Главният директор на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията” определя:

1. униформното облекло на лишените от свобода;

2. вещите и предметите, които лишените от свобода имат право да ползват и държат при себе си;

3. лицата, които имат право да влизат в местата за лишаване от свобода без предварително разрешение.

(2) Вътрешният ред и разпределението на времето на лишените от свобода през денонощието се определят със заповед от началника на затвора или поправителния дом.”

§ 34. В чл. 43 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 3 се изменя така:

“(3) Поставените на специален режим се изолират задължително от останалите.”

2. Създава се нова ал. 4:

“(4) В затворническите общежития по чл. 12а се прилагат лек и общ режим.”

3. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

§ 35. В чл. 44, ал. 4 думата “полуоткрит” се заменя с “преходен”.

§ 36. В чл. 48, буква “в” думите “смъртното наказание” се заменят с “доживотен затвор”.

§ 37. В чл. 54 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите “с примерно поведение и положително отношение към труда” се заличават, а след думите “се поправя” се добавя “и превъзпитава”.

2. В ал. 2 след думите “сбора на наказанията” се добавя “но не повече от тридесет години лишаване от свобода”.

§ 38. Създава се чл. 54а:

“Чл. 54а. (1) Срокът за заменяне на режима с по-лек по реда на чл. 54, ал. 1 и 2 по отношение на лишените от свобода, които са били предварително задържани като обвиняеми или подсъдими, се изчислява от деня на поставянето им на определения от съда режим с оглед остатъка от общото наказание към този ден.

(2) Шестмесечният срок по чл. 54, ал. 3 се изчислява в календарни месеци, независимо от зачитането на работни дни.

(3) При изчисляване на сроковете по чл. 54 се взема предвид и времето, през което лишеният от свобода е поставен на общ режим на едно от основанията по чл. 57.

(4) Режимът може да бъде заменен с по-лек, след като е заменен с по-тежък, след изтичане на 6 календарни месеца от поставянето на лишения от свобода на по-тежък режим. В този случай режимът не може да бъде заменен с по-лек от първоначално определения преди да е изтекъл срокът по чл. 54, ал. 1.”

§ 39. Член 58 се изменя така:

“Чл. 58. (1) Министърът на правосъдието или определено от него лице по своя инициатива или по молба на лишения от свобода могат да отменят незаконосъобразните решения на комисията по чл. 17 за изменяне на режима.

(2) Те могат да отменят и нецелесъобразните решения и да върнат преписката за ново разглеждане от комисията. При повторното разглеждане комисията е длъжна да мотивира писмено решението си. Ако министърът на правосъдието или определеното от него лице не са съгласни с новото решение, решават въпроса окончателно.”

§ 40. В чл. 59 думата “създаването” се заменя с “придобиването”.

§ 41. В чл. 61, ал. 2 думите “охраната на труда” се заменят със “здравословни и безопасни условия на труд”.

§ 42. В чл. 64 след думата “администрацията” се добавя “съобразно съществуващите възможности”, а думата “трудоспособност” се заменя с “работоспособност”.

§ 43. В чл. 64а думите “началника на Главното управление на местата за лишаване от свобода” се заменят с “главния директор на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията”.

§ 44. В чл. 65 думата “политическа” се заличава.

§ 45. В чл. 66 думите “политическа просвета” се заличават.

§ 46. Създават се чл. 66а и 66б:

“Чл. 66а. (1) За всеки новопостъпил лишен от свобода се изготвя индивидуална програма за въздействие, която се основава на:

1. оценка на личностните му особености, склонност към агресия и автоагресия, алкохолна или наркоманна зависимост, сексуални отклонения и др.;
2. становище на лекаря на затвора или поправителния дом за физическото и психическото му здраве и работоспособност;
3. преценка за необходимостта от включване в общообразователно или професионално техническо обучение.

(2) Индивидуалната програма за въздействие се съобразява с вида на престъплението, размера на наказанието и вида на мястото за лишаване от свобода.

Чл. 66б. (1) В затворите, поправителните домове и затворническите общежития се прилагат програми за групова работа с лишените от свобода, които ги подпомагат при адаптирането към условията в местата за лишаване от свобода и в подготовката им за живот на свобода.

(2) Програмите за групова работа са насочени към:

1. моделиране на законосъобразно поведение;
2. решаване на проблеми и изграждане на умения за преодоляване на трудности;
3. насочване към посреднически услуги на външни организации.

(3) Участието на лишените от свобода в програмите за групова работа е доброволно.

(4) Програмите за групова работа се утвърждават от главния директор.”

§ 47. Член 67 се отменя.

§ 48. В чл. 68, ал. 1 думите “народната просвета” се заменят с “образованието и науката”.

§ 49. В чл. 71, ал. 2 думите “като съвет на колектива, отрядни съвети и други” се заличават.

§ 50. В чл. 74, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В букви “ж” и “з” думата “полуоткрит” се заменя с “преходен”.

2. Създават се букви “и” и “к”:

“и) отпуск до дванадесет часа извън мястото за лишаване от свобода за лишените от свобода, настанени в затворнически общежития от открит и преходен тип;

к) заличаване или отмяна на наложено дисциплинарно наказание.”

§ 51. В чл. 75 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2:

а) в изречение първо думите “за изключителни постижения в труда” се заменят със “за добро поведение и положително отношение към реда”, а думите “не повече от два пъти в годината и” се заличават;

б) в изречение второ думите “осъдени за престъпления, представляващи опасен рецидив, както и на” се заличават, а след думите “усилено строг” се добавя “и специален”.

2. Създава се ал. 5:

“(5) Отпускът по чл. 74, ал. 1, букви “е”, “ж” и “з” и ал. 2 може да бъде прекратен от началника на затвора, когато се получат данни, че има опасност осъденият да се отклони или да извърши ново престъпление, за което се уведомява прокурорът.”

§ 52. В чл. 76 се правят следните изменения и допълнения:

1. Букви “б”, “е”, “ж” и “з” се заличават.

2. Създава се буква “м”:

“м) отмяна на награда, която не е ползвана.”

§ 53. Създава се чл. 76а:

“Чл. 76а. (1) Изолираните в наказателна килия с излизане на работа нямат право на кореспонденция и свиждане.

(2) Изолираните в наказателна килия без излизане на работа освен ограниченията по ал. 1 нямат право на хранителни пратки и пари за лични нужди.

(3) Условието в наказателната килия и вещите, които наказаните могат да държат при себе си, се определят от главния директор на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията”.”

§ 54. В чл. 78 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

“(2) Началниците на затворнически общежития могат да налагат наказания по чл. 76, букви от “а” до “д”, а по букви “и” и “к” - за срок до 7 денонощия.”

2. Създава се ал. 3:

“(3) Началникът на затвора или поправителния дом може да продължи до максималния му размер срока на наложеното от началника на затворническото общежитие наказание по чл. 76, букви “и” и “к” преди да е завършило неговото изпълнение.”

§ 55. Създават се чл. 78а и 78б:

“Чл. 78а. Главният директор на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията” може да дава всички награди и да налага всички наказания, предвидени в този закон.

Чл. 78б. (1) Заповедите за дисциплинарни наказания могат да се обжалват пред по-горестоящия орган, а на главния директор – пред министъра на правосъдието.

(2) Жалбата се подава в 7-дневен срок от обявяването на заповедта на лишения от свобода срещу подпис. Жалбата не спира изпълнението на заповедта, освен ако съответният орган не постанови друго.”

§ 56. След чл. 83 се създава заглавие “Глава седма “А” “Засилени предпазни мерки. Употреба на физическа сила, помощни средства и оръжие”.

§ 57. Член 84 се изменя така:

“Чл. 84. (1) В случаи на природни бедствия, епидемии, пожари, наводнения, въоръжени нападения и бунтове в местата за лишаване от свобода министърът на правосъдието може да въведе извънредни мерки за срок до тридесет денонощия.

(2) Извънредните мерки включват ограничаване или забрана на достъпа до местата за лишаване от свобода на външни лица, на свижданията, домашните отпуски, престоя на открито, провеждането на колективни мероприятия, образователни, спортни, културни и други дейности.”

§ 58. Създават се чл. 84а, 84б, 84в, 84г, 84д, 84е, 84ж, 84з, 84и и 84к: “Чл. 84а. (1) За възстановяване на реда в местата за лишаване от свобода в случаите по чл. 84 се оказва съдействие от специализираните сили на Министерството на вътрешните работи.

(2) Участието на специализираните сили на Министерството на вътрешните работи се разрешава от министъра на вътрешните работи по искане на министъра на правосъдието.

Чл. 84б. (1) При изпълнение на служебните си задължения офицерите и сержантите от местата за лишаване от свобода могат да употребяват физическа сила, помощни средства и оръжие.

(2) В тези случаи те са длъжни по възможност да пазят живота и здравето на лицата, срещу които са предприели мерките, и да не причиняват имуществени вреди.

(3) За осигуряване на лична безопасност при изпълнение на служебните задължения офицерите и сержантите от местата за лишаване от свобода могат да използват шлемове, щитове, бронирани жилетки и други средства за индивидуална защита, които са на въоръжение в Министерството на вътрешните работи.

Чл. 84в. (1) Офицерите и сержантите от местата за лишаване от свобода могат да употребят физическа сила в следните случаи:

1. при явно неподчинение или отказ да се изпълни законно разпореждане или забрана;

2. при физическа съпротива, нападение или посегателство върху техния живот или върху живота на друго лице;

3. за предотвратяване на бягство при задържане или конвоиране на лишен от свобода, ако окаже съпротива или не се подчинява;

4. при оказване съдействие на други служители, на които противозаконно се пречи да изпълняват задълженията си.

(2) Употребата на физическа сила включва и използването на бойно-приложни техники.

Чл. 84г. (1) Употребата на помощни средства се допуска, ако резултатът не може да бъде постигнат с използването на физическа сила, както и в следните случаи:

1. за освобождаване на заложници;
2. за освобождаване на завзети сгради и помещения, съоръжения и транспортни средства;
3. за пресичане на групово нападение и барикадиране или за прекратяване на буйство;
4. при конвоиране или задържане на лишени от свобода;
5. при тежко психическо разстройство на лишения от свобода, когато има опасност да посегне на живота си или на живота и здравето на друго лице.

(2) Помощни средства са: белезници, усмирителни пояси, гумени и електрошокови палки, сълзотворни и парализиращи вещества, халосни патрони, гумени, пластмасови и шокови куршуми, свето- и звукоустройства с отвличащо въздействие, устройства за отваряне на помещения, служебни кучета, водомети и други, които са одобрени от Министерството на здравеопазването и са на въоръжение в Министерството на вътрешните работи.

Чл. 84д. (1) Употребата на физическа сила и помощни средства се прекратява незабавно щом се постигне целта на предприетата мярка.

(2) По отношение на лишени от свобода бременни жени, лица в напреднала възраст или с видими физически недостатъци употребата на физическа сила и помощни средства се допуска само в случаите на внезапно нападение, задържане, освобождаване на заложници и завзети територии, групови неподчинения, когато са изчерпани всички други средства.

Чл. 84е. (1) В местата за лишаване от свобода може да бъде употребено оръжие като крайна мярка в следните случаи:

1. за пресичане на бягство;
2. за защита от нападение, застрашаващо живота или здравето, както и при освобождаване на заложник;
3. за отблъскване на групово или въоръжено нападение.

(2) По отношение на лишени от свобода непълнолетни или бременни жени оръжие може да се употреби само при въоръжено нападение.

Чл. 84ж. (1) Помощни средства и оръжие се използват след изрично предупреждение.

(2) Служителите от местата за лишаване от свобода са длъжни да окажат помощ на ранените и пострадалите.

Чл. 84з. (1) Помощните средства и оръжие се употребяват след нареждане на началника на затвора, поправителния дом, затворническото общежитие или следствения арест, а при внезапно възникнали основания по чл. 84г и 84е – по решение на служителя.

(2) За употребата на физическа сила, помощни средства или оръжие се съставя писмен доклад.

Чл. 84и. Снабдяването на местата за лишаване от свобода с оръжие, помощни, свързочни, охранителни и други специални средства се осъществява при условията на чл. 23, т. 7 от Закона за данък върху добавената стойност.

Чл. 84к. Организацията и дейността на охраната в местата за лишаване от свобода се уреждат с правилник, издаден от министъра на правосъдието.”

§ 59. Създава се чл. 85а:

“Чл. 85а. (1) С мотивирана заповед на началника на затвора лишението от свобода, поставени на строг или усилено строг режим, се настаняват в постоянно заключени помещения при засилен надзор и охрана, когато:

1. предвид характера на извършеното престъпление или размера на наложеното наказание представляват опасност за сигурността в затвора или затворническото общежитие;

2. грубо и системно нарушават установения ред или влияят отрицателно върху останалите лишени от свобода.

(2) Заповедта за настаняване по ал. 1 се обявява срещу подпис на лишения от свобода.

(3) В 7-дневен срок лишеният от свобода може да подаде жалба до главния директор на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията”. Жалбата не спира изпълнението на заповедта, освен ако главният директор не разпорежи друго.

(4) На всеки 3 месеца се прави преценка за необходимостта от продължаване прилагането на мярката по ал. 1.”

§ 60. Член 87 се изменя така:

“Чл. 87. За взетите мерки по чл. 84, 84а, 84б, 85 и 86 се уведомява незабавно съответният прокурор.”

§ 61. В чл. 87а, ал. 1 думите “е забранено” се заменят с “не е разрешено”.

§ 62. В чл. 100 буква “е” се изменя така:

“е) при разпореждане на прокурора по реда на чл. 361, ал. 2 от Наказателно-процесуалния кодекс.”

§ 63. В чл. 103 се създава ал. 4:

“(4) На лишението от свобода, които не работят и са включени в общообразователно обучение, курсове за придобиване на специалност или за повишаване на квалификация, се зачитат работни дни за времето на присъствието им на учебните занятия.”

§ 64. В чл. 107 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите “затворническа болница или болнично отделение” и “болнично” се заменят съответно с “лечебно заведение за лишени от свобода” и “лечебно”.

2. В ал. 2 думите “затворническата болница или болнично отделение” се заменят с “лечебното заведение за лишени от свобода”.

§ 65. В чл. 109 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

“(1) Общинските съвети и кметствата съдействат за настаняване на освободените на подходяща работа и за битовото им устройване. Особени грижи те полагат за освободените непълнолетни.”

2. Алинеи 2 и 3 се отменят.

§ 66. В чл. 113 след думите “където престояват” се добавя “от 14 денонощия”.

§ 67. В чл. 124, ал. 1 букви “б”, “г” и “е” се отменят.

§ 68. В чл. 125 думите “84 и” се заличават.

§ 69. В чл. 127 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 думите “с разрешение на” се заменят със “съгласувано с”.

2. Създава се ал. 3:

“(3) По реда ал. 2 навършилите пълнолетие могат да бъдат оставени в поправителния дом и при изявено желание от тяхна страна.”

§ 70. В част втора “Изпълнение на други наказания” се правят следните изменения и допълнения:

1. Заглавието “Част втора “Изпълнение на други наказания” се заличава.

2. Думите “Глава дванадесета “А” се заменят с “Глава единадесета “А”.

3. В чл. 127б се създава ал. 4:

“(4) Осъдените на доживотен затвор, поставени на строг режим, въз основа оценка на риска, който представляват за себе си, за останалите лишени от свобода и за служителите, могат да бъдат настанявани с решение на комисията по чл. 17 в общи помещения с останалите лишени от свобода с право на съвместно участие в трудови, възпитателни, образователни, спортни и други дейности.”

4. Създава се чл. 127д:

“Чл. 127д. Разпоредбите на чл. 127а - 127г се прилагат и по отношение на осъдените на доживотен затвор без замяна.”

§ 71. След чл. 127д се създава част втора “Изпълнение на мярката за неотклонение “задържане под стража” и други наказания”.

§ 72. Заглавието на глава дванадесета се изменя така:

“Изпълнение на мярката за неотклонение “задържане под стража”.

§ 73. Създават се нови чл. 128 и 129:

“Чл. 128. Разпоредбите относно осъдените на лишаване от свобода се прилагат и по отношение на обвиняемите и подсъдимите с мярка за неотклонение “задържане под стража”, доколкото в тази глава не се предвижда друго.

Чл. 129. (1) Лицата с мярка за неотклонение “задържане под стража” се настаняват в следствения арест в района, на който се води досъдебното производство или се разглежда делото.

(2) В следствените арести се настаняват и:

1. осъдените на лишаване от свобода, преведени по разпореждане на съда или прокуратурата за явяване по граждански или наказателни дела, за следствени действия

или с взета мярка за неотклонение “задържане под стража” като обвиняеми и подсъдими за други престъпления;

2. задържаните лица, обявени за национално издирване;

3. задържаните от разследващите органи и прокурора лица при условията на чл. 152а, ал. 3 и 4, чл. 202 и 203 от Наказателно-процесуалния кодекс за срок от 24 до 72 часа.

(3) В следствените арести могат да бъдат настанени и етапно конвоирани лица, когато в съответното поделение на Министерството на вътрешните работи няма условия за това.”

§ 74. Създават се чл. 129а и 129б:

“Чл. 129а. (1) Никое лице не може да бъде прието в следствения арест без писмено определение за мярка за неотклонение “задържане под стража” или писмено разпореждане за неговото задържане в случаите по чл. 129, ал. 2, т. 2 и 3 и ал. 3.

(2) Всеки новопостъпил незабавно се подлага на обиск, санитарна обработка и щателен медицински преглед.

(3) Личните карти и другите лични документи на задържаните лица се изземват и съхраняват от завеждащия ареста, който им ги връща след освобождаването или ги изпраща в затвора, ако бъдат преведени там. Парите и ценните вещи по желание на задържаното лице се изпращат на близките му или се съхраняват в следствения арест.

(4) За иззетите документи, пари и вещи по ал. 3 се съставя протокол в 3 екземпляра, един от които се прилага към делото, един – към документите и вещите, и един се дава на задържаното лице.

Чл. 129б. (1) Всяко задържано лице има право незабавно да уведоми писмено семейството или близките си за постъпването или преместването в ареста или затвора. Ако лицето не желае те да бъдат уведомявани, това се удостоверява с писмена декларация, като администрацията не може да прави това по своя инициатива.

(2) На задържаното лице се разясняват правата му на свиждане, кореспонденция, колетни пратки и размерът на сумите за лични нужди, за да може да уведоми близките си за начина на тяхното реализиране.

(3) Задържаните лица, които не са български граждани, се уведомяват за правото им на контакт с дипломатически или консулски представители на държавата, чиито граждани са.

(4) Задържаните лица при настаняването в следствения арест или затвора писмено се уведомяват за вътрешния ред, изискванията за дисциплина и дисциплинарна отговорност.”

§ 75. Създава се нов чл. 130:

“Чл. 130. (1) Обвиняемите и подсъдимите се изпращат в затворите и поправителните домове с писмено разпореждане на съответния прокурор или съд след съставяне на обвинителното постановление по реда на чл. 219 от Наказателно-процесуалния кодекс или мнение, съставено по реда на чл. 410а, ал. 2 от Наказателно-процесуалния кодекс.

(2) Обвиняемите, по отношение на които следствените действия са приключили, но не може своевременно да бъде съставено обвинително постановление поради усложнена фактическа обстановка по делото, се преместват в затвора или в

поправителния дом в изключителни случаи с мотивирано разпореждане на прокурора.”

§ 76. Създават се чл. 130а, 130б, 130в, 130г и 130д:

“Чл. 130а. (1) При превеждането на обвиняемите и подсъдимите в местата за лишаване от свобода писмото на прокурора или съда, разпоредил превеждането им, се придружава от копие от определението за мярката за неотклонение “задържане под стража” и справка – извлечение от обвинителното постановление или обвинителния акт. Същото се отнася и за подсъдимите, на които мярката за неотклонение от по-лека се изменя в “задържане под стража”.

(2) Ако няма изготвено обвинително постановление или обвинителен акт, справката трябва да съдържа данни за правната квалификация на престъплението, в което задържаното лице се обвинява, кратко описание на фактичката обстановка, данни за предишните осъждания, както и всички други сведения, които имат отношение за правилното изпълнение на мярката за неотклонение.

(3) При превеждането от следствен арест в затвор или в поправителен дом и обратно обвиняемите и подсъдимите се придружават от медицинска справка за здравословното им състояние.

Чл.130б. (1) При разпределението обвиняемите и подсъдимите се настаняват отделно:

1. мъжете от жените;
2. непълнолетните от пълнолетните;
3. лицата, които не са български граждани, от българските граждани;
4. обвиняемите и подсъдимите по едно и също дело при изрично разпореждане на прокурора или съда;
5. лицата, изтърпявали наказание лишаване от свобода, които не са реабилитирани, от останалите.

(2) В затворите и поправителните домове обвиняемите и подсъдимите се настаняват в спални помещения отделно от осъдените.

Чл. 130в. (1) Обвиняемите и подсъдимите се изпращат в затвора, в района на който се води досъдебното производство или се разглежда делото.

(2) Непълнолетните младежи се изпращат в поправителен дом, а жените и непълнолетните девойки – съответно в затвор или в поправителен дом.

(3) Обвиняемите и подсъдимите по едно и също дело се изпращат в различни затвори при разпореждане на прокурора или съда.

Чл. 130г. (1) В затворите и поправителните домове обвиняемите и подсъдимите се държат в постоянно заключени помещения без право на участие в колективни мероприятия, когато:

1. с невлязла в сила присъда е постановено наказание доживотен затвор;
2. има мотивирано разпореждане на съответния прокурор или съд;
3. застрашават сигурността в затвора или поправителния дом; в този случай настаняването се извършва с писмена заповед на началника на затвора или поправителния дом въз основа на преценка на личностните им особености, психическото състояние и характера на престъплението, за което е постановена мярката за неотклонение; копие от заповедта се изпраща на прокурора, упражняващ надзор за законност.

(2) Разпоредбите на ал. 1, т. 2 и 3 се прилагат и в следствените арести. Заповедта по т. 3 се издава от началника на ареста.

Чл. 130д. Изолацията на обвиняемите и подсъдимите, които се настаняват отделно от останалите, се осигурява и при конвоиране, при лечение, свиждане, престой на открито и при други случаи на напускане на помещението.”

§ 77. Създава се нов чл. 131:

“Чл. 131. (1) Обвиняемите и подсъдимите могат да бъдат премествани от един затвор в друг и от един арест в друг само по нареждане на прокурора, който упражнява ръководство и надзор върху досъдебното производство, или по разпореждане на съответния съд.

(2) Когато се налага незабавно настаняване в лечебно заведение или възникне обстановка, застрашаваща сигурността в затвора или ареста или живота на задържаното лице или на служителите, преместването може да се извърши със заповед на главния директор на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията”, за което се уведомява съответният прокурор или съд.

(3) Обвиняемите могат да бъдат върнати от затвора или от поправителния дом в следствените арести само с писмено нареждане на прокурора. Ако в тези случаи мярката за неотклонение бъде отменена или заменена с по-лека, обвиняемият се освобождава, след като се уведоми затворът или поправителният дом и се направи справка дали не се задържа на друго основание.”

§ 78. Създава се чл. 131а:

“Чл. 131а. (1) Осъдените на лишаване от свобода, които са обвиняеми и подсъдими по друго дело, могат да бъдат премествани от затвора или поправителния дом в следствените арести само с писмено разпореждане на прокурора, в което изрично се посочва срокът на преместването.

(2) Следствени действия по друго дело с осъдени на лишаване от свобода или с обвиняеми и подсъдими не в това им качество се провеждат в затвора, поправителния дом или ареста, в който се намират. В изключителни случаи те могат да бъдат премествани в друг затвор или следствен арест само с писмено разпореждане на съответния прокурор, като изрично се отбелязва времето, за което преместването се разрешава.”

§ 79. Създава се нов чл. 132:

“Чл. 132. (1) Съдът уведомява писмено администрацията на затвора или поправителния дом, където подсъдимият се води на отчет, за постановената присъда незабавно след произнасянето ѝ.

(2) Когато в случаите по чл. 307, ал. 2 от Наказателно-процесуалния кодекс съдът освободи подсъдимия в съдебната зала след като установи, че не се задържа на друго основание, той незабавно изпраща препис от решението на затвора, поправителния дом или следствения арест.

(3) При представяне на подсъдимия в съдебно заседание администрацията на затвора или поправителния дом изпраща справка за времето на задържане по това дело към момента на заседанието, в т. ч. и за зачетените работни дни.”

§ 80. Създават се чл.132а, 132б, 132в, 132г, 132д, 132е, 132ж и 132з:

“Чл. 132а. (1) Право на контакт с обвиняемите и подсъдимите имат прокурорите, следователите, съдиите, вещите лица и защитниците по делото.

(2) Достъп до местата, където се настаняват обвиняемите и подсъдимите, се осигурява на международните експерти, които имат право да ги посещават по силата на международни договори, ратифицирани от Република България. В тези случаи се спазват изискванията на съответния договор.

(3) Съответният прокурор или съдията докладчик могат да разрешат срещи с представители на правозащитни, религиозни и други организации и общности, регистрирани в страната, както и със служители от оперативно-издирвателните служби.

(4) Контакти с представители на средствата за масово осведомяване се допускат с разрешение на съответния прокурор или съдията докладчик след представяне на писмено съгласие на обвиняемия или подсъдимия.

(5) Достъпът на лицата по ал. 1, 2, 3 и 4 се осигурява в рамките на работното време след представяне на съответните документи. По изключение този достъп може да бъде удължен до 2 часа за извършване на неотложни следствени действия или за довършване на започнали следствени действия.

(6) На прокурорите, които упражняват специализиран надзор за законност в местата за задържане, достъп се осигурява по всяко време на денонощието.

Чл. 132б. (1) Обвиняемите и подсъдимите имат право на среща със своя защитник незабавно след задържането им. Срещите се провеждат в рамките на работното време.

(2) По време на срещите със защитника обвиняемите и подсъдимите могат да предават или да получават само писмени материали или инструкции във връзка с делото, съдържанието на които не подлежи на проверка.

(3) Разговорите със защитника не могат да бъдат подслушвани или записвани, но срещите им могат да бъдат наблюдавани. Присъствието на служител се допуска само по искане на защитника.

Чл. 132в. (1) Обвиняемите и подсъдимите се посещават от лекар най-малко веднъж седмично, а в неотложни случаи – незабавно.

(2) При спешни случаи се осигурява незабавна медицинска помощ, а при необходимост задържаният се настанява в специализирано лечебно заведение, за което се уведомява незабавно органът на разследването, съответният прокурор или съдията докладчик.

(3) Предписанията на лекаря са задължителни за служителите от охраната и администрацията на затвора, поправителния дом или следствения арест.

Чл. 132г. (1) Обвиняемите и подсъдимите имат право:

1. на свиждания, хранителни пратки, пратки с дрехи и други разрешени за лично ползване вещи, кореспонденция, престои на открито и суми за лични нужди;
2. да ползват лично облекло и обувки;
3. да получават и четат вестници, списания, книги, да слушат радиопредавания и да гледат телевизионни програми по ред, определен със заповедта по ал. 6.

(2) Съдията докладчик, прокурорът или длъжностното лице, което провежда разследването, могат да разрешават допълнително свиждане и хранителна пратка.

(3) Кореспонденцията на обвиняемите и подсъдимите подлежи на проверка от администрацията.

(4) Свижданията и кореспонденцията с лица, които осуетяват разкриването на обективната истина по делото и изискванията за сигурност, могат да бъдат забранени с писмено нареждане на съответния прокурор или съдия докладчик.

(5) Писмата от или до обвиняемите и подсъдимите, които съдържат сведения във връзка с делото или с друго престъпление, се изпращат на съответния следовател, прокурор или съд. Това не се отнася до кореспонденцията със защитника.

(6) Вътрешният ред в следствените арести се определя със заповед на главния директор на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията".

(7) Броят на колетите, писмата и свижданията, времето за престои на открито и сумите за лично ползване се определят с правилника по чл. 160.

Чл. 132д. (1) Обвиняемите и подсъдимите в затворите и поправителните домове могат да работят по възможност и при изрично писмено изявено желание за това.

(2) Включването им в общообразователно и професионално-техническо обучение се насърчава.

(3) Обвиняемите и подсъдимите в затворите и поправителните домове могат да бъдат наказвани или награждавани по реда на глави седма и единадесета от този закон.

(4) По отношение на обвиняемите и подсъдимите не се прилага наградата домашен отпуск.

(5) Спрямо обвиняемите и подсъдимите, които буйстват, тероризират останалите или оказват физическа съпротива, се прилагат засилени предпазни мерки по реда на глава седма "А".

(6) Когато обвиняемите и подсъдимите отказват да приемат храна и това създава опасност за живота и здравето им, по предписание на лекаря се вземат необходимите медицински мерки.

(7) Обвиняемите и подсъдимите се държат в постоянно заключени помещения.

(8) В затворите и поправителните домове обвиняемите и подсъдимите могат да се държат в помещения, които се заключват само през нощта.

Чл. 132е. По отношение на осъдените на лишаване от свобода, които са обвиняеми или подсъдими по друго дело, се прилагат по-тежките ограничения от включените в съдържанието на съответния режим или в правното положение на обвиняемите и подсъдимите.

Чл. 132ж. Обвиняемите и подсъдимите се освобождават, когато мярката за неотклонение бъде отменена или заменена с друга, след получаване на определението на съда по служебен път и в следствения арест, затвор или поправителен дом няма друго основание за задържането им.

Чл. 132з. (1) В затворите и поправителните домове се настаняват и задържаните лица по искане за предаване на чужда държава, както и български граждани, осъдени на лишаване от свобода от чуждестранен съд и предадени на България за изтърпяване на наложеното наказание.

(2) До изпълнението на решението за предаване на чуждата държава и до влизането в сила на решението на съда относно изпълнението на чуждестранната присъда лицата по ал. 1 ползват правата на обвиняемите и подсъдимите съгласно този закон."

§ 81. В чл. 150 се правят следните изменения:

1. В ал. 1:

а) в буква “а” думите “общинския народен съвет” се заменят с “Агенцията за държавни вземания”;

б) в буква “б” думите “общинския народен съвет или съдебния изпълнител” се заменят с “Агенцията за държавни вземания”.

2. В ал. 2 думите “съответния общински народен съвет” се заменят с “Агенцията за държавни вземания”.

§ 82. В чл. 152 думите “общинския народен съвет или съдебния изпълнител” се заменят с “Агенцията за държавни вземания”.

§ 83. В чл. 157 се правят следните изменения и допълнения:

1. Текстът на чл. 157 става ал. 1.

2. Създават се ал. 2, 3, 4, 5 и 6:

“(2) Отделно по реда на ал. 1 се изпълняват наказанията, по отношение на които не се прилагат чл. 23, 24, 25 и 27 от Наказателния кодекс, а именно:

1. наказанието, чието изпълнение е отложено по реда на чл. 66 от Наказателния кодекс – от наказанието за извършеното в изпитателния срок престъпление;

2. остатъкът от наказанието при условно предсрочно освобождаване – от наказанието за извършеното в изпитателния срок престъпление.

(3) Ако условната присъда или определението за изтърпяване на остатъка при условно предсрочно освобождаване се получи в затвора или в поправителния дом след като е започнало изпълнението на наказанието за извършеното в изпитателния срок престъпление, администрацията внася в личното досие на лишения от свобода съответните изменения.

(4) В случаите по ал. 3 за начало на изпълнението на условно наложено наказание или на остатъка от наказанието при условно предсрочно освобождаване се счита началото на изпълнението на наказанието за извършеното в изпитателния срок престъпление.

(5) Ако в затвора или в поправителния дом се получи за изпълнение влязла в сила присъда по друго дело с наложено наказание лишаване от свобода по отношение на лице, задържано с мярка за неотклонение, изпълнението на присъдата започва от датата на получаването ѝ.

(6) За внесените промени се уведомява допълнително съответният прокурор.”

§ 84. Създава се чл. 157а:

“Чл. 157а. (1) Когато в затвора или в поправителния дом се получат две или повече присъди, по отношение на които могат да се приложат чл. 25 и 27 от Наказателния кодекс, администрацията незабавно уведомява лишения от свобода срещу подпис да подаде молба до съда, а също така и прокурора, упражняващ надзор за законност.

(2) В молбата на лишения от свобода трябва да се посочат: датите на присъдите и съдът, който ги е постановил, номерата на делата, видът и размерът на наказанията, каква част от тях е изтърпяна, има ли помилване или предсрочно освобождаване, по кои присъди и в какъв размер, определено ли е общо наказание до този момент, по кои присъди и какво. Администрацията на затвора или поправителния дом съдейства на молителя за събиране на необходимите данни.

(3) Администрацията на затвора или поправителния дом в срок от 24 часа препраща молбата на съда, който е компетентен да определи общото наказание.

(4) В съпроводителното писмо се съобщават данните за задържането под стража, изтърпяното наказание и евентуалното помилване или предсрочно освобождаване.”

§ 85. В чл. 158 ал. 3 се отменя.

§ 86. Създава се чл. 159а:

“Чл. 159а. По смисъла на този закон:

1. “Обвиняеми” са задържаните лица до момента на връчването на обвинителния акт.

2. “Подсъдими” са задържаните, на които е връчен обвинителен акт, но не са осъдени с влязла в сила присъда, а в случаите по чл. 412, ал. 1 от Наказателно-процесуалния кодекс – когато са предадени на съд.”

§ 87. Навсякъде в закона се заменят съответно:

1. Думите “министъра на правосъдието и правната евроинтеграция” и “министърът на правосъдието и правната евроинтеграция” - с “министъра на правосъдието” и “министърът на правосъдието”. 2.

Думите “Министерство на правосъдието и правната евроинтеграция” и “Министерството на правосъдието и правната евроинтеграция” - с “Министерство на правосъдието” и “Министерството на правосъдието”.

3. Думите “общински народни съвети”, “общинските народни съвети”, “общински народен съвет”, “общинския народен съвет”, “общинският народен съвет” - с “общински съвети”, “общинските съвети”, “общински съвет”, “общинския съвет”, “общинският съвет”.

4. Думите “министъра на културата, науката и просветата”, “Министерство на културата, науката и просветата”, “Министерството на културата, науката и просветата” – с “министъра на образованието и науката”, “Министерство на образованието и науката”, “Министерството на образованието и науката”.

5. Думите “трудова-поправително”, “трудова-поправителното”, “трудова-поправителните” и “трудова-поправителни” - със “затворническо”, “затворническото”, “затворническите” и “затворнически”.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 88. (1) Служителите от гражданската администрация по § 19 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанията (ДВ., бр. 73 от 1998 г.) преминават към категорията на държавни служители - граждански лица. Служебните правоотношения с тези лица не се прекратяват, а се преобразуват.

(2) Лицата по ал. 1, на които определените основни месечни възнаграждения за държавни служители - граждански лица, са по-ниски, запазват размера на възнагражденията си, определени за длъжностите, на които са заварени, до влизането им в съответните равнища.

§ 89. Отменя се § 19 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанията (ДВ., бр. 73 от 1998 г.).

§ 90. В 6-месечен срок от влизането в сила на закона администрацията на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията” и на местата за лишаване от свобода да се приведе в съответствие с предвидените в него изисквания.

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на
2002 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Огнян Герджиков)

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанията

Предлаганите изменения и допълнения на Закона за изпълнение на наказанията са насочени към увеличаване на възможностите за позитивно въздействие на осъдените на лишаване от свобода и изпълнение на мярката за неотклонение “задържане под стража” в съответствие с презумпцията за невинност на обвиняемите и подсъдимите до доказване на противното с влязла в сила присъда. Те отразяват препоръките на международните експерти за усъвършенстване на наказателно-изпълнителното ни законодателство и справедливите искания на лишените от свобода и техните близки за ограничаване на отрицателните последици от изпълнението на наказанието, които не съответстват на неговите цели.

1. Разширяват се категориите лишени от свобода, които се настаняват в затворнически общежития от открит и преходен тип. Очаква се относителният дял на лишените от свобода, изтърпяващи наказание извън затворите, да се увеличи почти два пъти и да нарасне от 7 - 9 на сто до 15 - 18 на сто от общия брой на осъдените. Това ще спомогне да се ограничи пренаселеността в затворите и затворническите общежития от закрит тип и косвено ще доведе до подобряване на битовите условия в тях. Ще се освободят работни места за осъдени с висок поведенчески риск, които не са подходящи за външна работа.

Облекченията в правното положение на настанените в затворнически общежития от открит и преходен тип намаляват негативите на изолацията и разширяват контактите на осъдените с външната среда, техните семейства и близки. Действащите общежития разполагат със свободни места за увеличени брой осъдени, а освен това могат да бъдат усвоени и освободени сгради от Министерството на отбраната за разкриване на нови места.

Почти всички лишени от свобода от затворническите общежития от открит и преходен тип работят, като е налице засилен интерес от външни контрагенти за увеличаване на работните места. С нарастването на броя на работещите лишени от свобода ще се увеличат приходите от стопанската дейност, което ще подпомогне издръжката на затворната система. От друга страна, ще се стимулира доброто поведение на лишените от свобода в затворите и затворническите общежития от закрит тип с оглед на възможностите за преход на облекчени условия за изтърпяване на наказанието.

2. Регламентира се задължението на инспекторите по социална дейност и възпитателна работа да правят предложения за замяна на режима за изтърпяване на наказанието, съответно в по-лек или по-тежък, въз основа на програми за оценка на риска, който лишените от свобода представляват за себе си, за останалите осъдени, за

служителите и за обществото. Прилагането на тези програми наред със законите критерии за оценка на поведението на лишените от свобода ще подобри подбора на лицата, които се предлагат за условно предсрочно освобождаване и помилване.

Въвеждат се и програми за индивидуална и групова работа с лишените от свобода, които са заимствани от европейската пенитенциарна практика. Тяхната насоченост е към подпомагането на осъдените да придобият умения и способности за законосъобразен начин на живот след освобождаването им.

Отрядната система се заменя с разпределение на осъдените в затворите, поправителните домове и затворническите общежития в групи за корекционна работа. Внасят се промени в системата на дисциплинарни мерки за наказания и поощрения, които имат за цел да подобрят качеството на социалната и възпитателната работа в местата за лишаване от свобода.

3. Предлагат се и нови мерки за по-успешно противодействие на лишени от свобода с деструктивно поведение и с висока степен на риск за реда и сигурността в затворите. Вместо в подзаконов акт в новата глава седма "А" на Закона за изпълнение на наказанията се предлага да се уредят условията за употреба на физическа сила, помощни средства и оръжие, а така също и прилагането на извънредни средства за овладяването на буйства, неподчинения и групови протести, придружени с физическа съпротива. Създават се законови гаранции за действията на служителите в извънредна обстановка и се предоставя достъпна информация за лишените от свобода и гражданите относно средствата за противодействие на незаконосъобразно поведение.

4. За първи път в закона се урежда статутът на обвиняемите и подсъдимите. Запълва се сериозна празнота в законодателството и същевременно се премахва противоречието на Конституцията и международните стандарти особено важни права и интереси на гражданите вместо със закон да се уреждат с ведомствени правни актове.

Измененията и допълненията в закона легитимират съществуването на следствените арести като места за лишаване от свобода и се обявяват за задължителни условията, на които трябва да отговарят.

Заедно със следствените арести се легитимират и здравните заведения в местата за лишаване от свобода, които се привеждат в съответствие с проведената в страната здравна реформа.

Въз основа на изложеното предлагам на Народното събрание да разгледа и приеме проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанията.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Симеон Сакскобургготски)